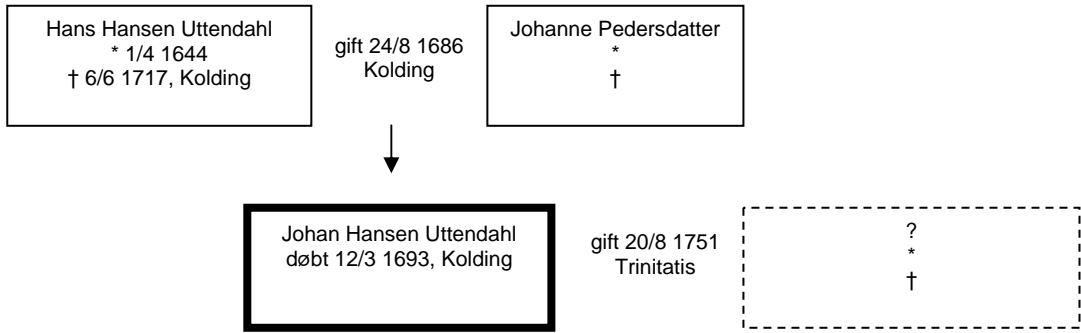

10 – Johan Hansen Uttendahl og hans barndomshjem

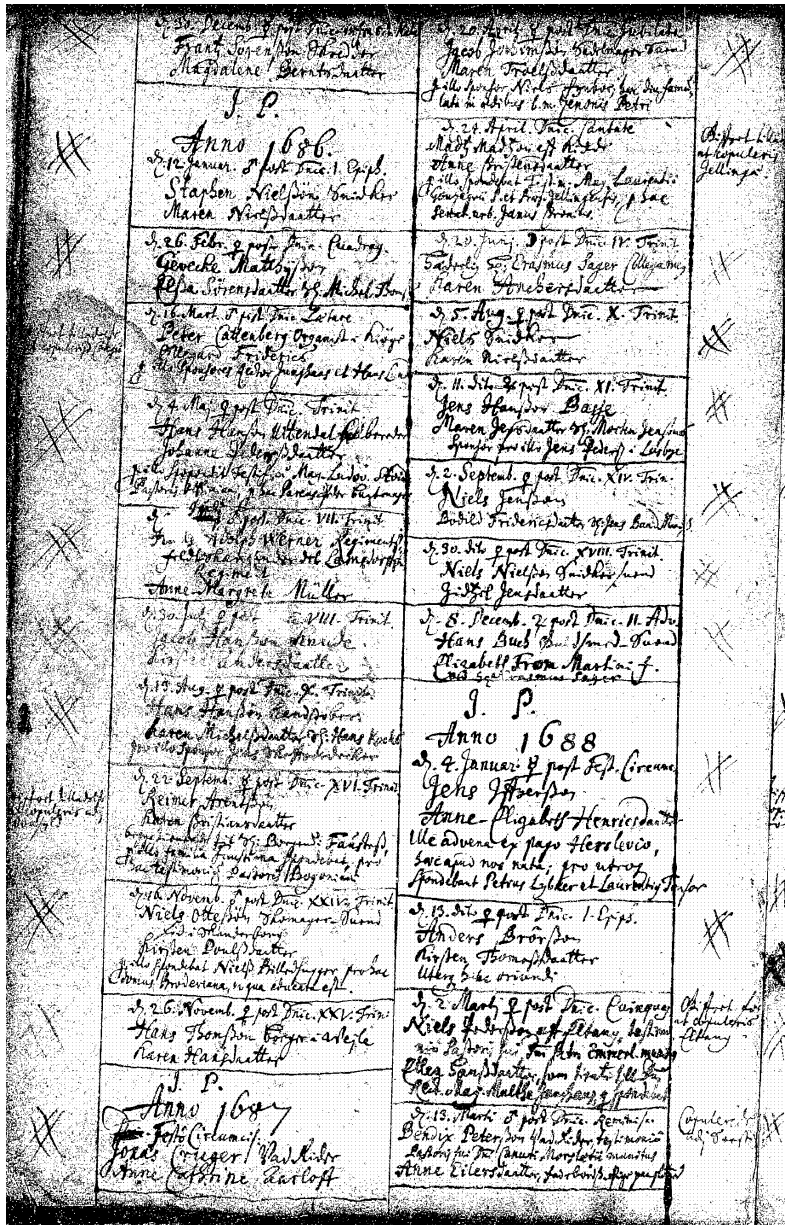
Søskende:

- Karen Hansdatter Uttenthal (d. 31/7 1687 Kolding)
- Dorthea Catrine Hansdatter U. (d. 29/11 1690 Kolding)
- Johan Hansen U. (d. 12/3 1693 Kolding)
- Margreta Hansdatter U. (d.30/5 1697 Kolding)
- Peder Hansen U. (d. 17/4 1701 Kolding)

Hans Johansen Uttendahl
Murer, brandcaptain
døbt 13/1 1726, Korsør
† 10/4 1770 Tinitatis

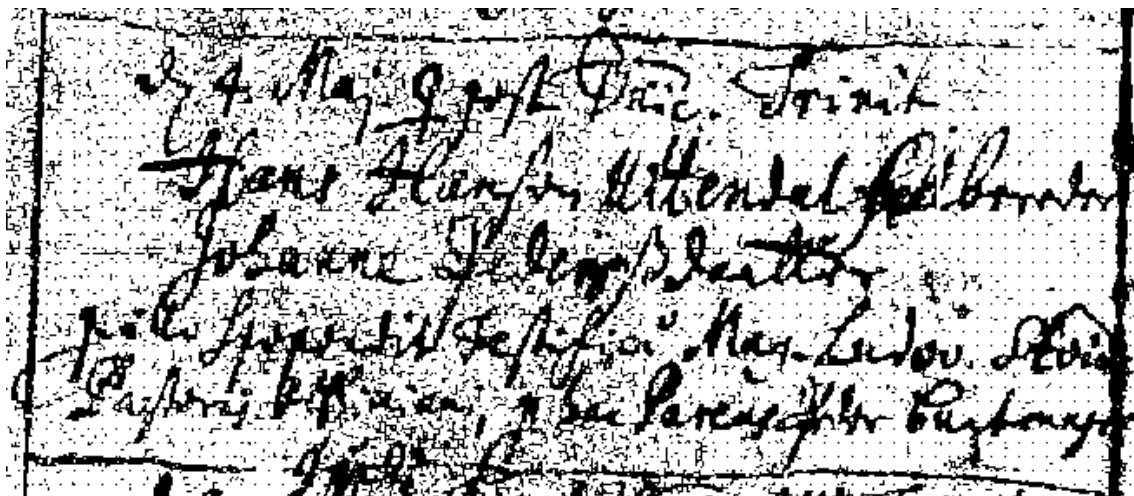
Navnet Uttendahl har jeg første gang set i kirkebogen i Kolding i 1686, hvor feldberede Hans Hansen Uttendahl bliver trolovet med Johanne Pedersdatter. Her er hele siden. En feldbereder er en garver, der garver skind med fedtstoffer.

På næste side er der et udsnit.

Den 4. maj 1686 bliver de trolovede:

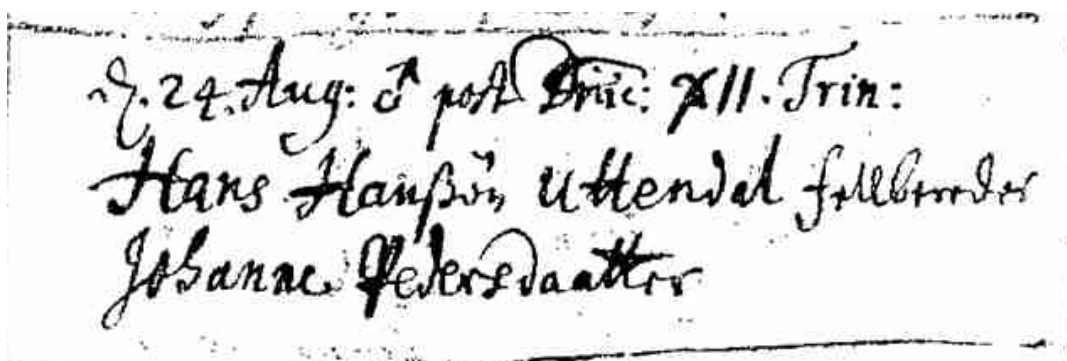
(Kirkebog for Kolding 1635-1712 opslag 43 i www.arkivalieronline.dk)

Den 4. Maj Trinitatis
Hans Hansen Uttendal Feldbereder
Johanne Pedersdatter

Jeg kan ikke se hvem forloverne er.

Den 24/8 bliver de viet (Kirkebog for Kolding 1635-1712 opslag 106):

Han har tilsyneladende løst borgerskab i Kolding.

I hvert fald finder vi i bogen *En liden fattig by II* af Frovin Jørgensen en liste over skattebetaling for en række borgere i byen og her optræder *Hans Uthendahls Enkke* med en formue på 31 rigsdaler og 1 mark og for denne formue betaler 3 skilling for 10 rigsdaler (det er en formueskat på 5%)

Bilag III

Ligning over Grund Taxten, March, jorder, Tofte, Enge, Heste og Qvæg, hvad Een hver haver Der af billig bør Svare Til de Kongel: fri Egters af betahling Som ere Kiørt Anno 1732 Af Colding af Dato 23. Nob'r 1733.

Borgernes Nafne	Grund Taxten Lignet paa hver 10 rdl at svare 3 sk			Den der- af belø- bende Summa
	Rdl	Mk	Sk	
Første Fierding				
1. Hendrich farvers Enche en gaard og Een Boed	110			33
2. Anders Jensen og Niels Bøgvads 1 boe	37			11
3. Sahl: Pouel Liebes Enche 1½ boe	90			27
4. Hans Høxbroe 1 Boe	4	3		1½
5. Espen Hansen en gaard og 1 boe	48			15
6. Jens Jørgensens Enche og Anders Ostrup	79			24
7. Mathias Giefkesen	24			7½
8. Mad'me Lintrups	42			13
9. Peder Jensen og Hermandsen	104			31½
Tredie Fierding				
101. Mons:r Damgaard for regimentsskriver Kasbiergs gaard	164			49
102. Sl: Hans Caspers Enke	40			12
103. Jens Bøsmager	58			17½
104. Hans Jensen Skomager	26			8
105. Johan Fønbo	58			17½
106. Sara Borkes og Lauers Broleggers 2de Boeder	23			7
107. Lorentz Clausen	309			93
108. Peder Iversen Hattemager	36	2		11
109. Lauers Mahler	9	3		3
110. Hans Uthendahls Enkke	31	1		9½
111. Peder Ifversen Hattemagers 4re Boeder	42	2		13
112. Niels Griis og Peder Hattemagers Boe	25			7½

1 daler = 1 rigsdaler (Rdl) = 6 mark (Mk.) = 96 skilling (Sk. Skl.)

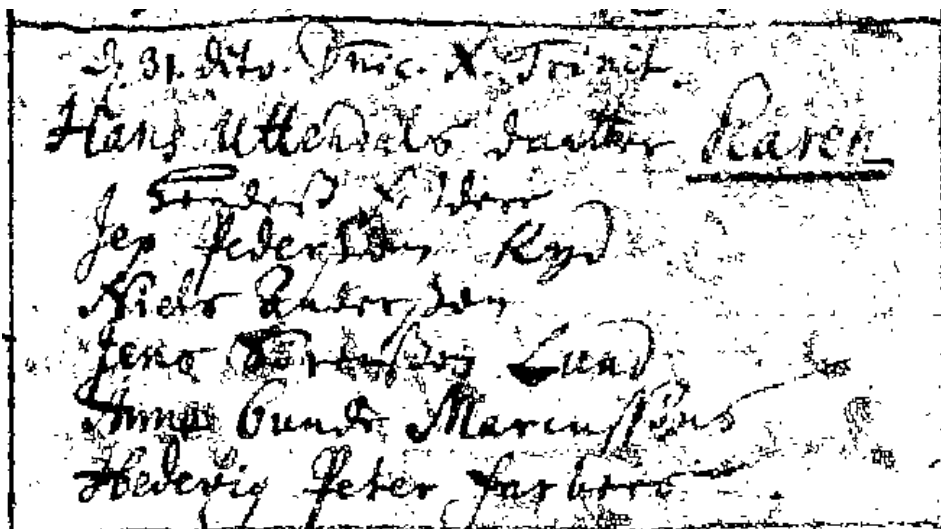
Købekraft i 16-1700-tallet

- I 1630'erne kostede 1 td. byg 1 daler.
- I 1630'erne kostede et lam 5 mark
- I 1630'erne kostede et får mellem 1 daler 2 mark og 1 daler 3 mark.
- I 1630'erne kostede en god hest 9 daler.
- I 1630'erne kostede en stud 12 daler.
- I 1630'erne kostede et svin mellem 1 daler 3 mark og 1 daler 4 mark.

På dette tidspunkt har Hans Hansen Uttendal været død i 25 år. Det er ikke en fattig enke vi sidder med her.

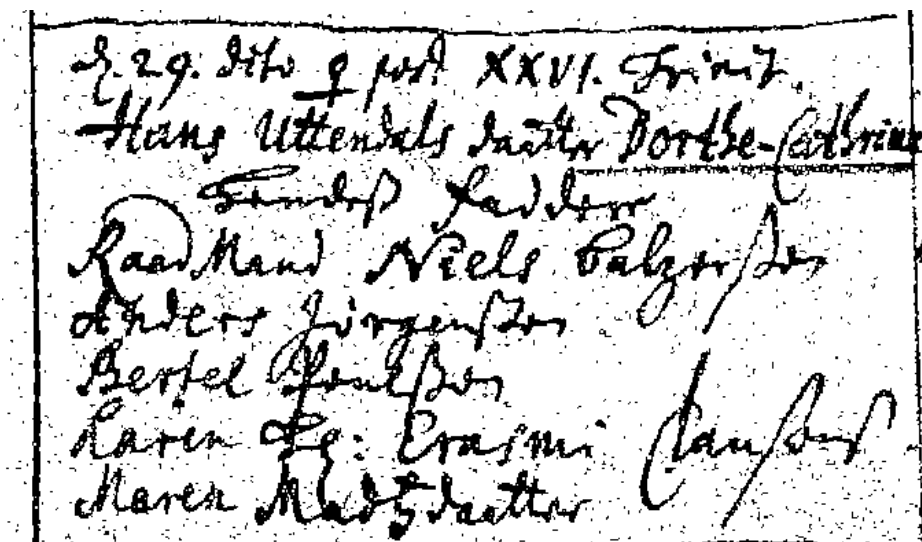
I kirkebøgerne finder vi ikke bare vielsen men også børnefødslerne. Der er ført to kirkebøger sideløbende - præstens og kordegnens, og de ligger begge på nettet. Derfor har vi to af de fleste af fødslerne.

De får deres første barn et år efter brylluppet i 1686. Karen bliver døbt 31/7 1687 i Kolding

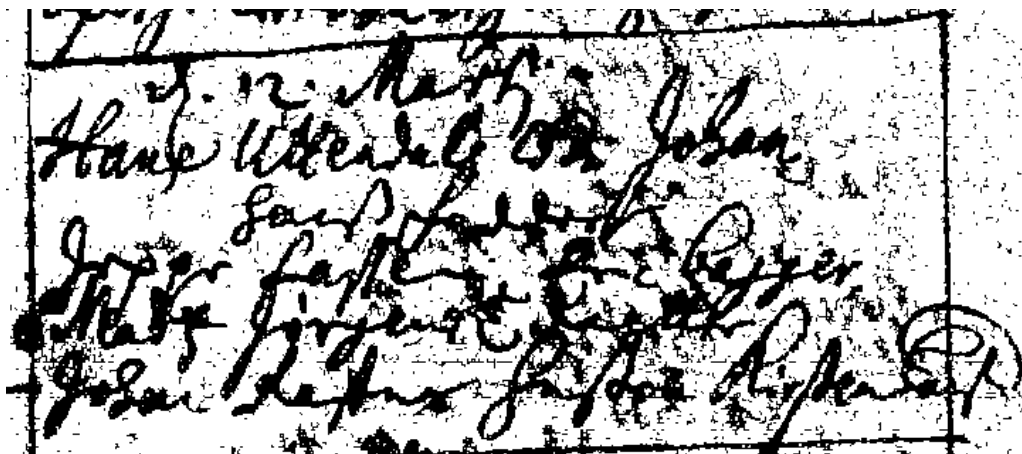
Hans Uttendals Datter Karen. Faddere: Jep Pedersen Kyd Niels Andersen Jens Sørensen Lund Anna Gun? datter? Maren ? [Anders Gunder Marcussen?] Hedevig Peter ?

Dorthe-Cathrine Hansdatter Uttendal bliver født 29/11 1690 i Kolding

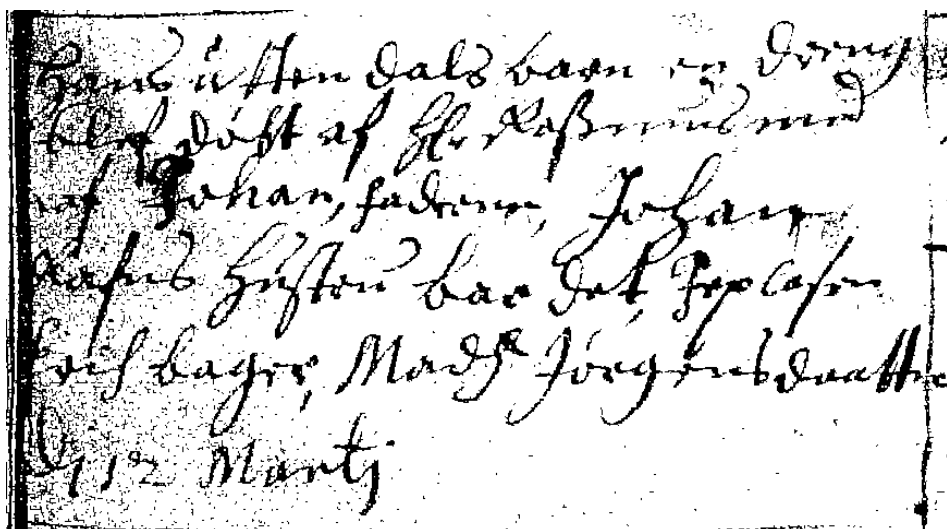

Faddere:
RaadMand Niels Calgersen?
Anders Jørgensen
Bertel Poulsen
Karin Hustru til Erasmus Clausen ?
Maren Madsdatter

Johan Hansen Uttendal bliver født 12/3 1693. Der er to udgaver

Handwritten church record snippet, likely a baptism record, mentioning names like Johan and Mads Jørgensens Datter.

Handwritten church record snippet, mentioning names like Johan, faderne, Johan Rasmus, and Mads Jørgensens Datter.

Hans Uttendals Barn en Dreng blev døbt af... [er det præsten?] ... med Nafn Johan, Fadderne Johan Rasmus? Hustru bar det, Jep Larsen ?? Mads Jørgensens Datter

Margareta hansdatter Uttendal bliver født 30/5 1697

30 Maj

Hans Ulendalsdatter Margareta

Fadder
Thomas Feldbereder

Peder Throner

Thomas Pedersen

Maren Petersen

Hans Brundts Hustru

Maren Pedersdatter bar det

Hans Ulendalsdatter bar en fige Døbt af -
Hans Ulendalsdatter, med hustru Margareta,
Fadderne, Thomas Feldbereder, Peder Throner,
Thomas Pedersen, Maren Petersens Hustru bar
det, Hans Brundts Hustru, Maren Pedersdatter,
30 Maj

Fadderne:

Thomas Feldbereder

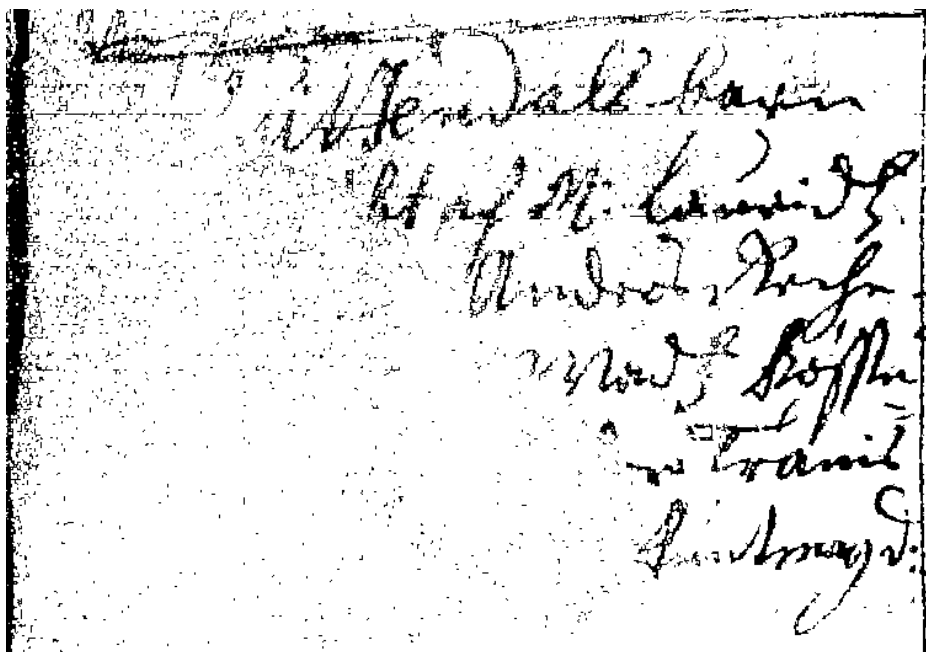
Peder

Thomas Pedersen

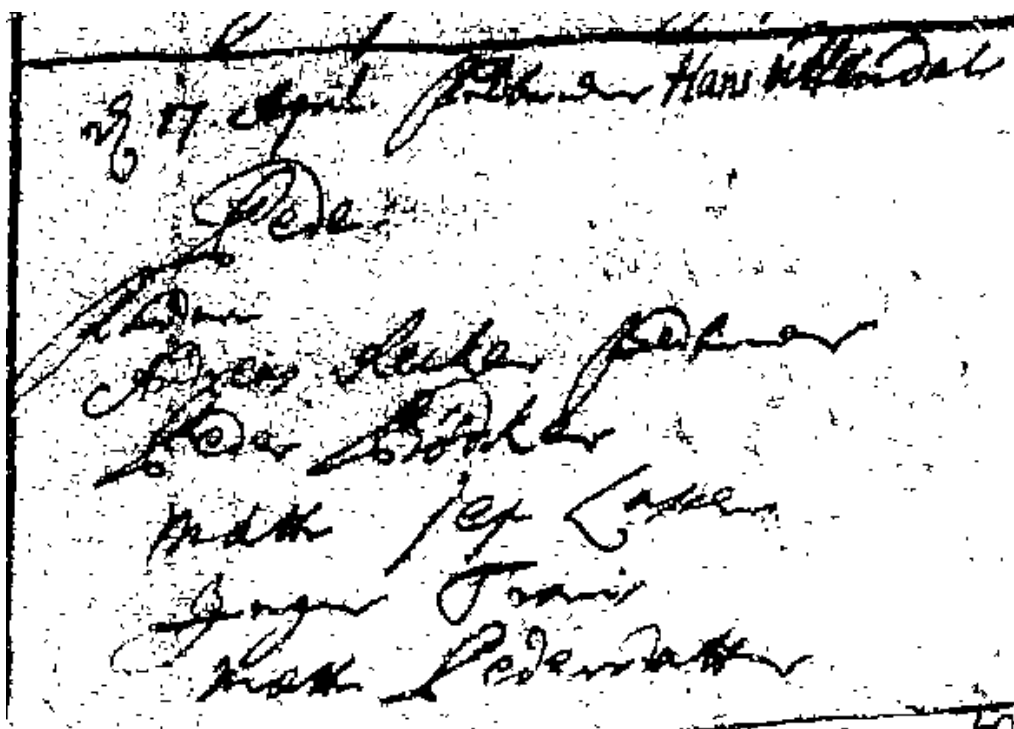
Maren Pedersdatter bar det

Hans Brundts Hustru Maren Pedersdatter

Peder Hansen Uttendal bliver født 17/4 1701 i Kolding

Uttendal bavn
bt af M. Lamskjold
Anders Recker
Mads Jepsen
Inger Trans
Maren Pedersdatter

17 April Peder Hansen Uttendal
Peder
Anders Recker Pedersen
Peder Bødker
Mads Jep Larsen
Inger Trans
Maren Pedersdatter

Anders Recker Pedersen
Peder Bødker
Mads Jep Larsen
Inger? Trans?
Maren Pedersdatter

Hans Hansen Uttenthal dør 6/6 1717 i Kolding:

Hans Uttenthal begravet
ved i den Jord ved den
Nordre Ri, Ringning
med de 3 Klokker
den 6 Juni

Hans Uttendals begravet i ... Jord ved? den Nordre Ri? Ringning med de 3 Klokker den 6 Juni

I den anden kirkebog (Kolding Bys Kirkebog 1713-1750) står han med navnet Hans Johansen Uttenthal. Der kan selvfølgelig være tale om to forskellige, men mon ikke det er den samme:

A 1717.	
Jan. 173	En gammel Kist
1711	Past. Mette Madsens søn
1710	Niels i Høst, Gade Mager 20. 1/2 Mr. born
1709	Karen Fromskær 23. 1/2 M. 5. 1/2 D.
1708	Hans Nielsens søn
1707	Niels Gadelmager 45.
1706	Niels Christen søn
1705	Niels søn, søn Mager, Ravn Maren Nicolaisen 45. 1/2 M. 7. 1/2 D.
1704	Niels søn
Febr. 1720	Edmund Nielsens søn Hans
Mart. 1709	Anne Nicolaisen 58
1708	Thomas Worsbys søn-Mødre x
Maj 1709	En fattig søn
1708	Ellen Worsbys søn søn
1715	Anne Marie 20. 1/2 Søns Mødre 40. 1/2 M. 6. 1/2 D. 8. x
1710	Niels søn
Juni. 1704	Niels Jensen Bisk
1706	Hans Johansen Uttenthal A. 73. 1/2 M. 2. 1/2 D. 5.
1708	Jørgen Christensen Søns 42. 1/2 M. 9. 1/2 D. 3.
1709	Lorentz Søns søn Søns søn

Her står også at Hans Uttendahl bliver 73 år 2 måneder og 5 dage, og hvis det skal regnes ud fra 6. juni 1717, så er han født den 1. maj 1644. Men kan vi finde ham?

Henrich skuffer Søn Johan	3. Feb
Niels Thorskjold Søn	Jan. 9. 1681
Christen Jørgensen Søn Jørg	J. 25. 81
Niels Jørg. Søn Niels Jørg	Jan. 12. 1681
Niels Mathiasen Søn	Jan. 13. 1681
Anders Ludvigsen Søn	J. 18. Sept
Lone Jørgen Søn	Jan. 19. 1681
Anders Olufsen Søn	Feb. 11. 1681
Jens Laurits Søn	
Jens Jørgen Søn	J. 19. 1681
Anders Søren Søn	J. 19. 1681
Casper Gøttinge Søn	Jan. 18. 1681
Niels Jørgen Søn	
Lone Jørgen Søn	Jan. 21. 1681
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	20. Nov
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	Jan. 25. 1681
Jens Jørgen Søn	Jan. 1. 1681
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	Jan. 11. 1681
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	Jan. 3. 1681
Jens Jørgen Søn	
Jens Jørgen Søn	

Hans ? ... en Søn Hans

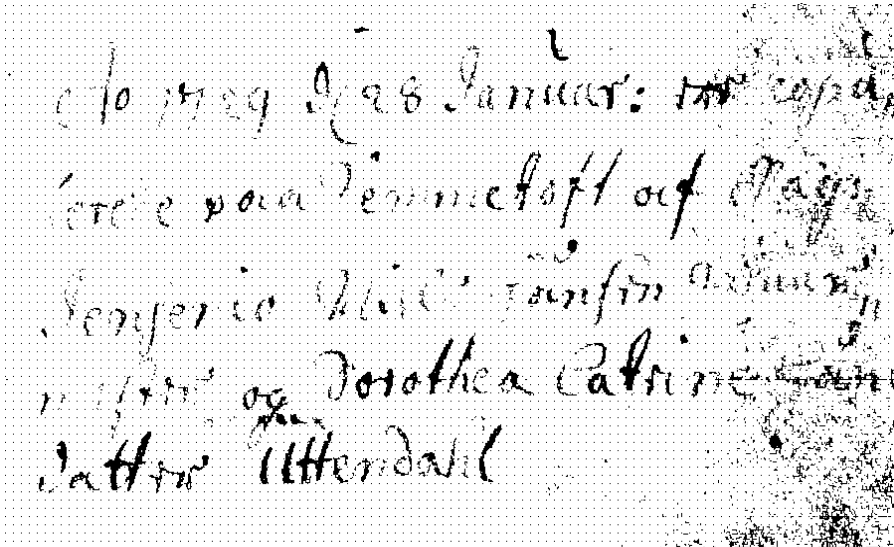
Det kunne sagtens være Ham, men det behøver det ikke at være!

Hvad sker der med Johan Hansens søskende?

Det kan være den **Karen Hansdatter Uttendahl**, der som 59-årig bliver gift med Peter Eberhardt Knust 16 marts 1746 i Vor Frue Kirke i København. Jeg kan ikke finde andre der passer:

Martin	1746.
16 Mars 3. Gmæl.	Peter Eberhardt Knust. Bysk. Rindstra. i Anthoni Asen. S. M. P. 1746. Karen Hansdatter Uttendahl. Jens Christen Jensen Wainmannsøn på Wainmanns gade, No. 54.

Dorthea-Catrine Hansdatter Uttenthal bliver gift 28/1 1729 i Vemmetofte i Præstø med Niels Hansen Muurmester:

1729 28 Januarii: in capella
parochie Vemmetoft of Præstø
benyctio Nils Jansin Muurmestri
et Dorthee Catrine Hansdatter
Uttenthal

Peder Hansen Uttendahl bliver rodet ind i en fadderskabssag beskrevet i "En liden fattig by" s 147-148.

Han skal efter historien være den virkelige fader til Katrine Marie, men skulle have betalt Jochum Bückoe og Kiersten Jørgensdatter for at dække over ham:

Fra bogen : **En liden Fattig By II** af Frovin Jørgensen (s 147-148) møder vi følgende ikke særlig flaterende historie om Hans Hansen Uttendals søn Peder Hansen Uttendal:

9.

Det var bevægede år med alle de vanskeligheder og stridigheder af forskellig art, som byens indvånere havde at bestå. Den ene affære afløste faktisk den anden, og der var altid noget at være tilskuer til eller deltager i, for vi har også oplevet, at borgerskabet ikke nøjedes med at være tilskuer. Det må have været en ejendommelig atmosfære, der til tider hvilede over byen.

En retssag rystede den fx (1735). Feldbereder Peder Uttendal, ungarl, var indblandet i en faderskabssag. Han havde bestukket en soldat til at påtage sig faderskabet, pigen var indforstået og soldaten forsåvidt også; men han drak og sludrede så over sig. I kirkebogen kom dog til at stå, at som barnefader var udlagt rytter Jochum Bückoe.

Snakken gik imidlertid. Der kunne ligesom ikke blive ro om sagen. Der var for mange utiltalende træk i den til, at tilskuerne kunne affinde sig med de fiduser, der var lavet, og 26. januar stod Peder Uttendal i bytinget for at blive rensset for den sladder, der gik om, at han var fader til Kiersten Jørgensdatters barn.

Vidner blev afhørt, og så stod Peder Uttendals svend frem.

Mester havde forledt ham til at vidne falsk. Han kendte pigen, sagde han, fra Fyn. Hun var en hore. Han havde selv været i med hende. To gange havde hun opgivet forkerter fædre.

Dette tal var ikke valgt tilfældigt. I loven stod der, at den kvinde, som tredje gang overbevises om hor, skal stryges til kagen.

Vil man fange byens atmosfære, hører dertil skrigene fra kagstrygningen på torvet, ligesom halsjernet på hjørnet af rådhusbygningen også gør det.

Ud fra en hæslig tankegang ville Peder Uttendal have hævn for de fortrædeligheder han var kommet ud for i denne sag, og hævnen skulle ramme Kiersten, selv om hun havde været ham til føje, også med hensyn til den falske barnefader. Det var en djævelsk plan.

Morten Hansen vidnede og sluttede med, at han ville aflægge ed.

I det første sekund derefter var sagen afgjort.

Så sønderflænger et rædselsskrik stilheden. Kiersten er blevet klar over, hvor det bærer hen, og bekender grædende, at det er Peder Uttendal, der er fader til hendes barn. Hun kender overhovedet ikke Morten osv., osv. Hun trøster sig til Gud, når hun skal stå åbenbar skrifte i kirken.

Bekendelsen bliver ført med en sådan spontanitet og kraft, at den vækker umiddelbar tillid, både hos retten og tilhørerne.

Påny breder stilheden sig i tingsalen. Den smyger sig som en befrielse og

lettelse ind mellem menneskene. Så nær de havde været ved dette spøgelse, meneden, som kunne blive så skæbnesvanger.

Peder Uttendals fuldmægtig hævdede sagen. Ingen blev hverken dømt eller frikendt, eller sagde noget i det hele taget. Forlod blot tingsalen. Det var, ligesom alle skyndsomst ville væk fra denne begivenhed.

Kiersten kender vi ikke, men har truffet navnet før. Det var, da Anders Bertelsen Ulf blev fængslet på Koldinghus for tyveri og forsøg på mordbrand over for Anders Andersen i V. Gjesten og kom på Bremerholm, hvorfra han flygtede (se foran). Da blev Ole Vandels enke også fængslet og døde i fangekælderen under en fødsel. Hun havde en datter af dette navn, som samtidig forsvandt.

Senere dukkede navnet op i Kolding. Et år tjente hun hos Christopher Neuchs, boede der efter i kirkeboderne, og det var her, hun kom i forbindelse med Peder Uttendal.

Kirkeboderne var et dårligt sted. Der boede også Anna Röhde. Hun var kommet fra Elmshorn sammen med Margrethe Tielmann og Martha Jochumsdatter. En tid havde de om natten opholdt sig i Jørgenskoviække og haft kontakt med en del mennesker. Anna havde derfor stået i halsjern i tre dage, 1 time hver dag. Så var hun blevet udvist af byen gennem Sønderport.

Da Kiersten ventede sig, flyttede hun hen til Johan Kaabersmed, hvor hun fik lov at bo på loftet.

Vi finder i kirkebogen det uægte barn som Peder Hansen Uttendahl beskyldes for at være far til:

6 Decembr. i
Århus den Jørgenstatter
Katrine Marie

Fædren
Peder Christensen
Andreas Johansen
Anders Rasmussen
Maren Salinger
Karen Andersdatter

Udtaget p. Børnsfader Nøck
P. Joh. Christ.

Peder Christiansen
Andreas Johansen
Anders Rasmussen
Maren Salinger
Karen Andersdatter

4. august 1739 bliver Peder Uttendal og Anne Hansdatter gift i Kolding. Der er ingen yderligere oplysninger i kirkebogen.

Aug. d. 4
Peder Hanssen Uttendal
Anne Hansdatter

De får datteren Dorthea Johanne Pedersdatter Uttenthal 16/10 1739

D: 16de Octobr. Peder Uttendahl (Dorthea Johanne)
Døbt af Fruen Mag. Sch
Faddere - Mester Bakke
Mester Hansen
Henrich Siderichsen
Mad^{me} Daniel Mikkelssens
Mad^{me} Lehmeier &

og sønnen Niels Pedersen Uttendahl 30/6 1741

D: 30de Junij
Peder Hans Uttendahl (Niels)
Døbt af Mag. Lehmeier
Faddere Jens Bu?gul? Gottfred?
Mad^{me} Haars
Karen Jørgine Brøgger
Anne Marie Jensdatter

Peder Hans Uttendahls (Niels) Døbt af Magister Lehmeier.

Faddere: Jens Bu?gul? Gottfred? Madam Haars Karen Jørgine Brøgger Anne Marie Jensdatter

Madam Jørgine Haar er fadder til RIGTIG mange børn.

31/8 1742. Her skulle Peder Uttenthals kone begravnes

31de Dato
Peder Uttenthals hustru, begravet
i jordens fra mig tagte kirke
i mellemste Søjler gang, her ved det
kirkes indgangs dør, den 10de Aug. 1742
3de Kloster, forinden Lige, —

s.258

Peder Uttendahl død 1745

8de Dato
Peder Uttendahl, begravet i den
jorde ved Klosteret den 10de Aug. 1745
3de Kloster, forinden Lige, —

s 266

Margareta Hansdatter Uttendahl bliver gift med Elias Hendriksen 13/6 1748. Hvis det er Hans Hansen Uttendals datter så er hun 51 år ved sit bryllup. Hun kan selvfølgelig have været gift før, eller det kan være en generation senere:

13de Juni
Margarethe Uttendahls
Elias Hendriksen, Viat
af fr. Bøstalle i Bøstalle

Margrethe Uttenthal bliver begravet 1/4 1755. Hun omtales som Elias Skrædders afdøde Hustru

1de April
Elias Skrædders afdøde hustrus Lige
begravet i 8de jord forinden Klosteret
Lige forinden Lige, —
11de Juni 1755

Dorthea Johanne Pedersdatter Uttenthal gift Stub 3/6 1757

Co: 22 April
Hans Michael Lund
Jomfru ~~Dorthe~~ Hørbøe
Vint af P. Bakke, Jomfru i f. Hørbøe
Hans Michael Danielsen Hørbøe

Co: 13 Maj
Mr. Henrich Borum,
Madame Nielsen, Vint af
P. Bakke, i Bredningvej

Co: 3 Junij
Hans Nielsen, Hørbøe,
Jomfru Dorthe Johanne, Vint af
P. Bakke, i Bredningvej

Det er svært HER at se Uttenthal, men det har arkivet måske andet steds fra.
Hendes mand hedder Hans Nielsen Stub, og det passer med FT-1787

vejle, Brusk, Kolding Købstad, Colding Kiøbsted, , Øster Gaden No. 143, , FT-1787

Der vises flg. felter:

Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested

Hans Stub, 68 , Gift, Hosbonde, Hattemager,
Dorthea Johanne Peders Datter, 46 , Gift, Hans Kone, -,
Anders Anthonnesen, 24 , Ugift, Tieneste Folk, Gaard Karl,
Peter Johansen, 20 , Ugift, Tieneste Folk, Gevorben Soldat paa Orlogt ??,
Maren Peders Datter, 18 , Ugift, Tieneste Folk, Tieneste Piger,
Mette Henrichs Datter, 18 , Ugift, Tieneste Folk, Tieneste Piger,

Hans Stub er født omkring 1716

Om hende står der kun *Jomfru Dorthe Johanne viet af P? Bakke .?*

Hans Hansen Uttenthal Feldbereder * 1/4 1644 † 6/6 1717, Kolding
~ 24/8 1686 i Kolding med **Johanne Pedersdatter**

Karen Hansdatter Uttenthal * 31/7 1687
~ 16/3 1746 i Vor Frue Kbh med **Peter Eberhardt Knust** ...måske

Dorthea Catrine Hansdatter Uttenthal * 29/11 1690
~ 28/1 1729 i Vemmetofte i Præstø med **Niels Hansen Muurmester**

Johan Hansen Uttendal *12/3 1693 Kolding † efter 1726 måske i Korsør
~ ?

Lars Johansen Uttendal Hattemager * 1724, Korsør
~ 28/1 1757 i Sorø med **Ane Sophia Andreassen** * 4/4 1728 †

Hans Johansen Uttendal Murer * 13/1 1726, Korsør † 10/4 1770 (Trinitatis)
~ 20/8 1751 i med **Maria Cathrine Thomasdatter** * ca 1730 † 13/3 1784

[Hans Johansen er fofader til alle de nulevende Uttenthaler så vidt jeg kan se.]

Margareta Hansdatter Uttendal * 30/5 1697
~ 13/6 1748 gift med **Elias Hendriksen** (Skrædder) i Kolding (Måske er det ikke hende!)

Peder Hansen Uttendal Feldbereder * måske omkr 17/4 1701 †
~ 4/8 1739 med **Anne Hansdatter** * ? † 8/11 1745

(**Katrine Marie** ? - fadderskabssag 1734/35!!!)

Dorthea Johanne Pedersdatter Uttenthal * 16/10 1739, Kolding † efter 1787
~ 3/6 1757 Hans Nielsen Stub Hattemager * ca 1716 † efter 1787

Niels Pedersen Uttendal * 30/6 1741